

Timo Räsänen

Kaivoksen korjaus- ja huoltotyöt

Kaivostoiminnassa ja malmin jatkojalostuksessa tarvitaan joka vaiheeseen erilaisia koneita ja laitteita, jotka vaativat asianmukaista kunnossapitoa ja huoltoa. Outokummun kaivoksella tämä edellytti monia erilaisia tuki- ja oheistoimintoja, joihin usein kiinnitetään tutkimuksissa ja julkaisuissa vähemmän huomiota. Jo toiminnassa olevan laitteiston kunnossapidon lisäksi tuotannon edistymisen myötä uusiin kohteisiin oli rakennettava ja asennettava tarvittavat koneet ja laitteet. Laitteita ja välineistöä oli myös kuljetettava ja siirrettävä tarpeen mukaan. Outokummun kaivoksella nämä asiat ratkaistiin määrittämällä eri työtehtäviä varten omat työryhmänsä ja perustamalla tarvittavat osastot. Näissä työtehtävissä toimi huomattava osa koko työntekijämäärästä. Esim. vuonna 1959 Keretin laitosten 979 työntekijästä korjauspajoilla ja rakennustoissa työskenteli yhteensä 257 henkilöä.

Maan alla työskentelivät sähkömiesryhmät, joiden tehtäviin kuuluivat kaikki sähkötyöt maan alla, mm. raappojen kytkeminen, valaistuksen asentaminen sekä muuntajien ja sähkökeskusten huolto ja niiden ylläpito. Ryhmän työntekijät olivat työssään erikoistuneet kaivoksen eri alueisiin, ryhmästä jotkut tiesivät enemmän Mökkivaaran alueesta ja toiset taas Keretistä. Työ oli itsenäisempää kuin useissa muissa työtehtävissä.

Haalaukseen eli tarvikkeiden ja koneiden siirtämiseen oli oma työryhmänsä. Tavaraa kuljetettiin käsin kantamisen lisäksi junilla, sekä raapoilla sellaisissa paikoissa, joissa ei ollut kiskoja. 1960-luvun lopulta lähtien suuri osa kuljetuksesta tapahtui lastauskoneiden kauhoissa. Kaivoksen maanalaisten ratojen puhtaanapitoa sekä liejun ja muun hienon aineksen puhdistamista ja poistamista varten oli omat erikoismiehensä. Lisäksi maan alla toimi parikin rakennusryhmää, varasto, porapaja, puutyöverstas sekä konekorjausryhmälle kuuluvat vaunukorjaamo ja dieselkonekorjaamo.

Maan päällä Keretin tuotantolaitosten yhteydessä oli keskuskorjaamo, jossa toimivat hitsaamo, sorvaamo, viilaamo, instrumenttikorjaamo, dieselkorjaamo, sähkökorjaamo, autokorjaamo ja putkikorjaamo. Outokummun kaivoksen rakennusosasto oli sijoitettuna edelleen Vanhan kaivoksen tiloihin. Myös Mökkivaaralla oli korjaamo tämän teollisuuslaitoksen tarpeita varten.

Varastot toimivat organisaatiossa omana erillisenä osastona. Keskusvarastolla oli Vanhalla kaivoksella toimistotilat ja useita rakennuksia. Sama keskusvarasto siirtyi Kerettiin uusien laitosten valmistumisen myötä vuonna 1954. Hallinnollisen osaston alaisuudessa toimineella varastolla oli kuljetuskeskus tavarankuljetuksille ja -nostoille.

Outokummussa on vallinnut erikoinen rautatiekulttuuri. Junaratoja on ollut sekä maan alla että maan päällä, niin leveäraiteisena kuin kapearaiteisenakin. Maan alla raiteet rakennettiin lähes kaikille päätasoille malmin kuljetusta varten. Maanalainen raideliikenne malmin kuljetukseen oli merkittävää. Se lakkasi lopullisesti vasta vuonna 1984. Ratoja on arvioitu rakennetun maan alle useita kymmeniä kilometrejä. Maan päällä Vanhan kaivoksen alueella rautatiekuljetus oli järjestetty lähes kaikkiin alueen rakennuksiin. Malmin, tavaroiden, polttopuiden, turpeen ja henkilöstön kuljetusta tapahtui myös noin 12 km pitkän kapearaiteisen rautatien avulla kaivoksen

ja Pitkälahden sataman välillä. Vasta vuonna 1928 Outokummun kaivos linkitettiin valtakunnalliseen leveäraiteiseen rautatieverkostoon.

Kirjoittaja on Joensuun yliopiston opiskelija